

IDŐK TANUJA.

(EGYETEMES MAGYAR UJSÁG.)

Szerkesztői szállás és kiadó-hivatal:

molnár-utca, 14. sz. a.

Szerk. iroda: váci utca, 19. sz. 2. em.

Előfizetési feltételek:

Pesten házhozhordással, valamint vidéken postai széküldéssel egész évre 16 frt, fél évre 8 frt, negyedévre 4 frt.

Megjelenik e lap vasárnapokat és ünnepeket kivéve mindennap. Hirdetések háromszor hasábozott soraért vagy annak helyéért 5 ujkr. s 30 ujkr. bőlyegdíj számítatik.

Ártatlan sejtelmek.

Pest, febr. 10.

(L-y.) III. Napoleonról azt tartja a közvélemény, hogy nagyon okos, előrelátó, a kormánytanban s a hadtudományban egyaránt járatos férfiú; azt is tartják róla, hogy neveltetése s a császárságra emelkedéseig leélt pályája olyan volt, mely őt nem csak elméletileg tudós és a ravaszságig ügyes, hanem a gyakorlati életet, az embereket teljesen ismerő, magát a körülmények szerént mérsékelni tudó, különösen nagybátyja történetéből okulni szerető, egyszóval tapasztalt és böles férfiúvá edzhetette és képezhetette: miértis dacára annak, hogy a mult év végével megváltoztatott politikája a szent szék irányában is méltán nagybátyja utánzójaul tünteté őt fel; mégis minden mélyebben vizsgálódó elme kételkedés és tarka sejtelmek közt kértheti magától: *Való volna-e, hogy ez a tapasztalt ember egyáltalában számba nem venné a világhódító I. Napoleonnak ezen nagyon érthető szavait: „Traitez toujours avec le Pape comme s'il avait cent mille hommes derrière lui.”* (Mindig úgy bánjatok a pápával, mintha százezer katona állana mögötte.)

Napoleonnak ő szentségéhez m. é. dec. 31-kén intézett levelét magunk is oly okmányoknak vetjük, mely első tekintetre elhitheti az emberrel, hogy az unoka a nagybátya mostidézett szavait csakugyan megszünt zsinórmértékül emlékében tartani.

Napoleon jelleméről azonban határozott és igazán hí rajzot mainap még senki sem írhatna. Ő mindeddig Sphynx-e az ujkor emberiségének vagy jobban mondva, a XIX. század publicistáinak; ő 1848 óta annyi, végre is csak sajátmaga által megfejtett rejtvényt adott föl Európának, hogy most már bármely lépése vagy nyilatko-

zatáról csak tartózkodva merhet okos ember véleményt mondani.

Ézért van, hogy legujabb nyilatkozatai- és lépéseiből sem merünk negélyzett fontoskodással határozott tényeket jósolni, hanem magánvéleményünket alkalmasint nem helytelenül csak *ártatlan sejtelmenné* szállítjuk alá.

Azt határozott szent hittel erősítettük és erősíteni fogjuk, hogy hamindjárt évtizedekre római püspökké vagy épen száműzött római püspökké tennék a körülmények s a catholicismus ellen fölzúdult *szellemi üldözés* sz. Péter utódját, a végleges győzelem- és diadálnál mégis semmi sem bizonyosabb. Azonban a dolgok mélyebb vizsgálata, melyet t. közönségünk irányában fölvállalt tisztünk kötelességünké tön, mindinkább meggyőz bennünket, hogy „III. Napoleon úgy fog végre is banni IX. Piussal, mintha (nem százezer, hanem) millió harcost szemlélné mögötte.”

De már hát miből állanak voltaképen a mi ártatlan sejtelmünk? Ime kimagyarázzuk magunkat, amennyire lehet.

Napoleon nem oda akar vágni, ahová néz. Ő szentségével végre is ki fogja egyenlíteni a dolgokat úgy, hogy a pápaság tekintélye és világi hatalma ne csonkíttassék.

A Lagueronnière-féle röpirat, a dec. 31-iki levél, Grandguillot ur vezércikkezése, az „Univers“ *ideiglenes* elnyomatása — mind-mind csak ügyes stratagema, a valódi célok eltakarására. „*Jusqu' à l'Adriatique!* Az ádriai tengerig szabad legyen Olaszország!” Ez az ő valódi célja, a pápaság lealázása nélkül.

A t. olvasó emlékezni fog, hogy ez képezte az ő tavali hadi programjának alapját. E programot bizonyos tények kérélhetlen logikája miatt nem teljesíthetvé tavai; azért is nyílt erő-

új módok kerestetnek, azon biztos tudatban, hogy ha valakire úgy különösen a XIX. századi diplomatiára nézve nagyon is igaz, hogy „több út is vezet — Rómába, vagy a jelen esetben: — az Adriai tengerhez.” Lehetetlennek tartjuk, hogy III. Napoleon világhódításról álmodozzék; csak ezen esetben, csak ily örült gondolat vihetné őt arra, hogy nagybátyja példája szerint, a pápaságot valóban megsemmisíteni törekedjék: és így a pápaság ellen intézett szellemi, eszmei, elvilleges üldözés csak rövid ideig tartó diplomatiiai hadiesel. Nem hiszszük, hogy csalódnunk kellene, de azért mégis csak ártatlan sejtelenként mondtuk el ezen véleményünket.

Az arrasi püspök mgr. Parisi „A pápa s a Congressus“ című röpirat szerzőjéhez irt leveléből.

Arras, jan. 3-án 1860.

Uram!

Csak tegnap olvastam el Önnek hatvannégy lapra terjedő iratát és érzem annak szükségét, hogy haladéktalanul ellenészrevételeket intézzek Önhez, minthogy Ön iratának oly fontosságot adnak, mely egyes véleménynek alig lehet tulajdona.

Ön „katholikus“, — ezt az ember beszédnek tiszteletteljes kifejezéseiből sejtí; de Ön „független“ — és ezt el lehet találni rendszereinek vakmerő különöségeiből. — Ön „tisza szándékkal“ van; az ellenkező bebizonyításig ezt hinnünk kell, mert Ön mondja, s el is lehet azt hinni, ha a hűdolgokban való tudatlanságra, melyben napjainkban oly sok kitünő egyéniség süllyk, gondolunk. Ön áltatásokat tükrözthetett maga elé, mert ezt másoknál is eszközél, és épen ez az oka, hogy én ez áltatásokat, melyek igen veszélyesek, elüzendő, előlegesen néhány szót intézek Önhez.

Önnek összes nyilatkozatai ekörül forognak:

„Alig van abban valami, hogy a szent atya mint világi uralkodó több vagy kevesebb hatalommal bírjon; de az fontos, hogy az ő szellemi felsége teljesen és gátolhatlanul föntartassék; ennek okaért őt minden politikával foglalkozó ketelméktől fölmenteni. tőle minden, a többi felségek erejét képező anyagi kelleket elvenni s neki csak az erkölcsi tekintélyt kell meghagyni, hogy így a kath. hatalmasságok dús adózása által föntartva, legfelsőbb állásánál fogva magas méltósága biztosíttassék.“

Meghiszem, hogy kevés meggondolás mellett, a dolog tényleges valóságát szem elől tévesztve, mint katolikus is helyes lehet egy ily titokteljes föltételt a hívek közös atya iránt, kinek

az ő mindenkor tiszteletteljes, szerető s engedelmes gyermekei saját hajlandóságukból annál fényesebb helyzetet készítenek, minél inkább megvált mindentől boldogságuk végett, úgy hogy az anyagiakért aggodnia szükségem levén, kizárólag a lelki üdvök és tökélyök fölötti gondnak szentelhetné magát.

Egyébiránt Önben könnyen azon gyanu támadhatott volna, hogy ez átalakítás nem lehet veszélynélküli s ezen föltételezett javítás veszélyes következményeket foglal magában; mert azonnal két jelenség mutatkozott, melyeknek összeállítása minden kétséget eloszlat: az egyház elleneinek közös öröme s a pápaság és hívők mély szomorúsága. Míg a pápaellenes Angolhon diadallal hirdette Önnek iratát, mintha az a pápaság halálharangját huzná, városainkban mindenütt a katolikusok könyvelt szemekkel találkoznak és kéz-szorítással nyomták el s jelenték fájdalmukat.

Es Önt, mint katolikus, nem tévé e jelenség gondolkozóvá?

Talán még kérdi Ön önmagát akarataának őszinteségében, hogyan szülhetek ily szellemes indítványok Ön eszméivel épen ellenkező eredményt? — megmondom Önnek.

Ön indítványozza, hogy a pápa birtokától, melynek ő ezer évig és ezen túl tulajdonosa volt, megfosztassék, vagy Ön szerint fölmentessék, hogy annál szabadabban szentelhesse magát szellemi hivatásának. Legyen, de én Önt biztosíthatom, hogy épen hivatalának szabadsága, elválhatlan levén az küldetésétől, melyet Istentől nyert, veszélyeztetnék, ezáltal kérdésbe jövendne és sokszor lehetetlenné válnék ama szükségképeni állásban, melyet Ön neki szerezni akarna. Én ez egyszer ez ügyet minden más érdektől elválasztani akarom, habár azon más érdekeket félre nem ismerem, habár azokhoz a legelhatározóbb cáfolatok fűzhetők Ön következtetési ellen. Nem akarok itt szólni a dícső, századok által szentesített jogokról, nem a tekintélyről, melylyel az anyagiasság korában a szent dolgokat föl kell ruházni, nem azon fölbátorításokról, melyekkel a forradalom, az emberi társadalom ezen óriás ellensége buzdíttatik, nem a veszélyről, melynek minden földi hatalom ennek gyöngöttetése s bizonyos értelemben azok legjelesbíkének megdöntése által, kitétetik; én csak is azon pontra szorítok, mely minket leginkább érint, melynek horderejét senki félre nem ismeri, a szent atyának szabadságára a lelkek vezérletében, és én azt állítom, hogy Ön annak megrontását indítványozá.

Minő lényeges hivatala s földata van tulajdonképen a pápának az egyházban? A kinyilatkoztatott tanok sérthetetlen föntartása, a val-

lásnak sem es hűvek e egység

Az mindertévedés föntartgok keama ténak föntiség n bet hirtatlan k kimerít denki s denkin dőbben szabad) napjain nyatlás nyilatko kek üdv délyekpette.

Az ház szá lött és t A pápánálunk hol és n igéjének a vérnel pedig a hagyást sőbbőség és mind

Két oda töre apostoli gátoltass a tanítás tetett. E hangra t

Teg szava a élete a s már csal nyal?

Vag veszélyé tetni ind a kormány teni, hog nyilvánval eszközkök

Teg

ngedel-
nál fé-
b meg-
ogy az
kizáró-
ndnak

gyanu
n lehet
s vész-
; mert
ek ösz-
egyház
k mely
on dia-
pásáság
enütt a
ozának
fájdal-

e jelen-
tatának
ellemes
3 ered-

okától,
sa volt,
tessék,
magát
t bizto-
ságra, el-
Istentől
vendne
cségeké-
akarna.

rdektől
lekeket
határo-
ési el-
zadok
élyről.
dolgo-
sokról.
adalom
eszély-
gyön-
jelsbi-
csak is
inkább
ismeri.
zérleté-
grontá-

van tu-
kinyi-
a val-

lásnak tisztán való megőrzése, mely nélkül senki sem eszközölheti üdvét, és a földön szétszórt hívek egyesítése az egyház csallatlan tanításainak egységére.

Az egyház fejének tehát kötelességében áll mindenben és mindenkiért az igazságot minden tévedés ellen, a jogokat minden jogtalanság ellen föntartani, bárkik legyenek is ama jogtalanságok kegyelői, ama igazságtalanságok okozói, s ama tévedések apostolai. Az egyházi hatalomnak fonséges és szent jellege az, hogy az egyéniség nála nem jó tekintetbe, hogy ő nem egyebet hirdet mint Istent, hogy ő a törvény csallatlan közlönye, s hogy, míg ő egyrésztől Isten kimeríthetlen szeretetének kegyes eszköze mindenki számára, másrésztől szükség esetében mindenkinél legyőzhetlen függetlenséggel e megdöbentő szavát dörgi fülébe: Non licet. (Nem szabad). Ah mily nagy szüksége van a világnak napjainkban, a szellemi ámitás és erkölcsi hanyatlás napjaiban, az igazság és jog ily szabad nyilatkozatára; különösen mily szükséges a lelkek üdvére az elámitó csalások-, kábitó szenvedélyek- és tévutra vezető hazugságoknak közepete.

Azért az első szükséges szabadság az egyház számára — a szólaszabadság; ezt minden fölt és teljesen bírnia kell az ő feje személyében. A pápának — mint legfőbb papnak szavát, mely nálunk Isten igéjének hirdetése, mindenütt, hová, hol és mikép akarja, hallatnia kell. Az igazság igéjének ezen szétterjedése az egyházban az, mi a vérnek keringése testünkben — életkellék. Ha pedig a pásáság ezen magasztos és isteni meghagyást szakadatlanul gyakorolta, az világi felsőbbségének segítségével történt, hogy mindig és mindenki iránt nyg cselekvék.

Készségen kívül némely országokban mégis oda törekedtek és törekeshnek most is, hogy az apostoli szó közzétetele egyes tartományokban gátoltassék; de ez csak helyi s ideiglenes gát: a tanítás azért erőteljesen és canon szeríten hirdetetett. Előbb vagy utóbb az egész világon vizsgálhangra talál.

Tegyük föl az ellenkezőt, ha az üdvösség e szava annak forrásában elfojtatnék, és annak élete a szívben meggátoltatnék! Ezen zavarnak már csak képzelete is, nem tölti-e el Önt iszonynyal?

Vagy talán nem kellene a helyzet szörnyű veszélyétől félnie, melybe Ön a szent atyát tétetni indítványozza? Mi tudjuk, mennyire értik a kormányok ama szörnyű tilalmakat érvényesíteni, hogy ők nem csak képesek minden utat a nyilvánossághoz elzární, hanem a hozzá vezető köztöket is befiltani s megsemmisíteni.

Tegyék bár ezt néhány püspök irányában

bizonyos kérdések ügyében, ez ugyan magában nehéz kényszer, de azért mégsem halál. De ha ez az egyház feje irányában tétetik oly ügyekben, mikkel a lelkek üdvé lényegesen összefügg, lehet-e ennél nagyobb veszedelmet egy ily mártíromságot képzelni? (Vége köv.)

Kivonat Magyarország főmagasságu hercegprimásának legutóbbi körleveléből.

Hazánk főmagasságu bibornok-érseke s hereg primása főmegyei papságához nagybójtí főpásztori körlevelet bocsátván, ebben a szentséges római pápa iránt a többek közt ezen kegyeletes érzelmeket olvassunk:

„Ami pedig minden lelkes féríut aggodalommal tölt el, az, hogy a hazug lapok és iratok az igazságot gondosan elpalástolják, és többnyire eltorzíttják, hogy így a könnyenbívetek elámitásák, az ovatosakat pedig tévutra vezessék. A fájdalom, kedves testvéreim és fiaim! mely szívünket áltáljárja, kényszerít minket, hogy részletekbe boesátkozzunk; mert senkit sem hiszek lenni közöletek, ki hasonló fájdalommal nem telnék el, midőn a nyilvános lapokból látja, mennyire törekeshnek arra, hogy szentséges atyánktól és az apostoli széktől elragadtassanak birtokai, szent Péter öröksége, melyek körülbelül már 12 század óta a legfőbb pápai egyháznak birtokában vannak, és a népek közkiavásága s a nemzetek egyezése szerént annak tulajdonaul azon fontos okból ismertetnek el, hogy a pápa, nem egy nemzet, hanem az összes népek oktatója, atya s kormányzója lévén, azok független feje legyen, s bármi földi fejedelmnek alája ne vessessék. Ez okból az egész kath. egyháznak és kétszáz millió fiatalnak a legnagyobb sérelmet okozná az, ki e számtalanok jogait szentséges fejökben megsérteni merészkednék. — Nem lehet nem rémüléssel eltelünk és szomorúságtól emésztetünk, midőn a dolgok ily állásánál látjuk „a népeket dühöngni, a földnek fejedelmét egybegyűlni az Úr és az ő fölkenjé ellen!“ Mit tegyünk tehát, kérditek keresztények! mi leginkább, kik kívülről harcokat, belülről félelmeket tapasztalunk? Mi, szeretteink, kik nem egy izben láttuk már a gonoszt mint a Libánon cédrusát fölemeltetni, kik átmenvén, és ime nem vala, kerestük őt, és nem találta tott annak előbbi helye; mi mondom, a dolgok ezen viszonyagságában lelkünk békéjét és nyugalmat Abban kereshetjük, sőt keresnünk kell, kinek gondja van reánk, ki az éhezőnek enni ád, ád életet, erőt, sugalmat és mindent. — Amde az ég urának oltalmára csak akkor leendünk méltók, ha hitünket sértentlenül megtartjuk és a parancsolatokat híven teljesítjük.... Imádkozzatok buzgón és állhatatosan, hogy az ur, ki gazdag mindenekben, a gonoszok szándékát megrontsá; — oltalmazza szentséges atyánkat, hogy a háborgó hullámoktól el ne boríttassék, de a Magasságbeli jobbjaának hatalma által épségben föntartassék. — Vajha az irtalmasságnak atya s minden vizsgáltságnak Istene oly töredelmes és alázas szívet adna nekünk, hogy könnyűrületességéről megemlékezzék és haragját eltávolítsa tőlünk!“

Francia feleletek a „Constitutionnel“-nek.

A Constitutionnel az 1860. évi katolikusoknak Rousseau orleans-i püspök 1810-ben kelt levelét példa gyanánt mutatja be, s bármikép van is megszorítva

Franciaországban a kath. sajtó, válasz nélkül nem adott a nyilvánítás. A „Gaz. de France“ felszólalt ellene. Az „Ami de la Religion“ azon következtetéseket boncolja, melyeket a Constitutionnel abból kivonni akar, és hozzá teszi: „Abból, hogy Grandguillot jónak találja, az általa véltt negyvel 1810-re visszatérni, hogy a pápa világi uralma vonatkozólag egy püspök tekintélyére támaszkodjék, még nem következik, hogy a sajtónak általában jogában áll a többi püspökök nézeteit közlése, kik ugyanezen tárgyról írtak. Egy kath. szerkesztő megintést kapott csak azért, mivel az „Independant de l'Ouest“ után 1809. jan. 27-én „egy a mans-i s angers-i megyék pap-ságától 1792. év márc. 23-án VI. Pius pápához intézett levél“ kinyomatott. (Vksfr.)

POLITIKAI MOZZANATOK.

Ausztria. A csehországi *Eger* folyó mellől a „Volkst.“-nak írják: miszerint ott is nagyban fizetnek a hitetgetések és fondorlatok a nép lebeszélésében, hogy az magát a szent atyához intézett föliratoknak alá ne írja. A hitetgetések egyik nemill fölhozattat, miszerint az aláírók magukat kötelezik a *szednek* újból való megadására! Azonban sikertelen mindez, mert a szeretet és ragaszkodás a szentséges római pápa iránt sokkal nagyobb, hogy sem azt holmi idétlen ámitgatások képesek volnának a szívekből kiirtani, s azért az aláírások igen számosak.

Mondja tovább a nevezett lap, hogy az ily aláírások alkalmával jellemző nyilatkozatok is jönek napfényre, például egy kézműves, ki családját csak szorgalma által képes eltartani, ezt mondá: „Aztán ha mindjárt valamit kellene is fizetnem; miért ne áldoznék én szívesen a szent atya részére egy forintot, midőn mások nem egy forintot dobnak ki haszontalan dolgokra? Egy másik úgy vélekedék: „Csak ovakodjék egyik másik egy-egy vállonak aláírásától, és ne aggódjék, ha mi a szent atyát szeretettünk és hűségünkről biztosítjuk.“

Francia és Olaszország. A tegnap esti lapok olvasásakor Aesopnek egy meséje jutott eszünkbe. Elmondjuk. Az oroszán, mint az állatok királya vadászatot hirdet, magával vitte két más állaton kívül azon jól *ordítói* tudó nagyfílut is, melynek széles e földön oly nagy a partja és oly sok a képviselője: ezt azért vitte magával, hogy ordítása által fölriaszsa az állatokat búv helyeikből. Az oroszán megígérte, hogy a zsákmányban mind egyenlően fognak osztozni; de a vadászat végével semmitsem akart tudni az igéről. A számar emlékeztetére, az oroszán azonban fölindulva és szerénytelenségben, most már kerekben megtagadja az osztályrészt, mondván: az első osztályrészt engem illet, mert oroszán vagyok, — a második is, mert én erősebb vagyok, mint te, — a harmadik különben is nekem jutott volna; — a negyediket, majd meglátom, ki veszi el tőlem. — Napoleon, úgy látszik, tudja a mesét és alkalmazni akarta, de Cavour most az egyszer túljárt az eszén. Ennek az lőn eredménye, hogy a „Patrie“ bevesen kikel Cavour ellen és szemere veti neki a Franciaország és Piemont közt eddig fennálló baráti viszonyok megfizetését. A levélváltás Paris és Turin közt (Savoyát illetőleg) igen élénk és ingerlő. Cavourról még ellensége is elmondhatja, hogy jó diplomata és méltó ahoz, hogy a Szajna melletti *hallgatag fölírva* összehasonlíttassék. A „Savoya“-kérdés az ő diplomatiai remekműve, Cavour, mint már közöltük, 1858-ban odaigért Napoleonnak Savoyát (természetesen a nemzetiségi elv és az általános szavazás alapján), melyet az Alpsek délrészen egy nagy katonai állam

fog megalakulni. Két év alatt ezen hatalmas állam csak ugyan megalakult, és az előre kikötött gyümölcs a nemzetiségi elv fájáról, mint látszik elég érett ahoz, hogy Franciaország szájába hulljon; az érintett fa megtrássa, hogy meg legyen a dolognak adva a módja, az általános szavazásra bízott. A francia sajtó, és ennek élén a „Patrie“-hivatkozván a francia ajku savoyárdok nemzeti érzületére, a Franciaországhoz való kapcsoltság mellett Savoyának nyilatkozó közvéleménynek kezdett tömjénezni. A savoya sajtónak egyrésze áplálta e közvéleményt s így Párisban oly biztosan hittek már e közérzetben, hogy nagydiadallal hirdették, miszerint az Alpseken innen ép úgy tekintetbe kell venni a nemzeti kívánalmakat, mint az Alpseken túl; ami Közép-Olaszországban jogos, annak kell lennie Savoyában is. De, mint már többször érintők, Cavour, aki oly hajlandó volt az általános szavatjog alapján átengedni Szárdíniát, titokban oly ernyedetlen buzgalommal működött az annexió ellen, hogy e percben Savoyának minden partja, Franciaország nagy bámulatára az ezen országhoz való kapcsoltság ellen nyilatkozik! Cavour a lehető legfá nyarabb akarja tenni Napoleonnak a nemzetiségi elv fája emez első gyümölcsét. Napoleon igen boszankodik, hogy akadt valaki, aki rászedte. Neheztelése a „Patrie“-ben tör ki, mely még nemrég oly nagy garral és biztos diadalérettel kürtölte a csatlakozási ohajjokat. Cavour ezuttal saját kezepejébe fogta el a franciákat, amiket ezek másnak vetettek. A „Patrie“ azzal akarja kivágni magát, hogy a Chambergen és Savoyának több fehélyén közelebből történt demonstrációkat a Franciaországhoz való kapcsoltság ellen piemonti emissariások munkájának tulajdonítja. A Savoya nép — ugyan — terrorisálva van, véleményét szabadon nem nyilváníthatja, a történet demonstrációk nem lehetnek a népkívá nalmak önkényes és független kinyomata.

Ezen stadiumban van jelenleg a Savoya-kérdés, és Cavournak érintett eljárása idézte elő a feszültséget közte és Napoleon közt. Különbö nem lehetnek, hogy Savoya és Nizza, dacára mai számunk „Angolország“ rovatában olvasható ellentérfekvéseknek, végre is kibékülnek az annexió gondolatával.

A mai tudósítások némi fölvilágosítást nyújtanak a politikai helyzetről. Az angol parlamentben, mint alább közöljük, a miniszterektől fölvilágosításokat szorgalmaznak az olasz kérdéstről. Ezek azonban nem kielégítők Franciaország és Szárdínia tartózkodók, ovatosan nyilatkozataikban; a párisi, turini, és florenci tudósítások egyhangulag azt jelentik, hogy a hadkészületek nagy erélyvel folytattak.

Tegnap közleményünkhez a Bécs, Páris és London közt szőtt alkudozásokról ezennel több kiegészítő részlet adhatunk. Az „A. Z.“-nak egy párisi tudóstója ugyanis egészen más szellemben fogja föl a tegnapi londoni stürgyömben érintett pontokat, ezeknek értelme az ő tudósításából sokkal világosabban kéri, mint Russel lord szavaiból. Szerente az angol javaslat a következő öt pontból áll: 1) A benem-avatkozás elve állandóság föl alapjaul Olaszország kibékítése végett szörendő minden tárgyalásnak; 2) előre kíván határozottan kövte, hogy a velencei tartományok nem lehetnek tárgya semminemű alkudozásnak, mely az Olaszországban tén széndékolt új területi változásokról szövetnek; 3) Közép-Olaszország népessége azon állapotba helyeztessék, hogy jövő sorsa fölött új szavazás útján nyilatkozhatassék; 4) ha a szavazás a Piemonthoz való csatlakozás mellett tüne ki, akkor semmi se gátolja többé a szárd királyt az annexió fogantatásában. Piemont ellenben az új szavazás megtörténteig semmi olyas lépést ne tegyen, amely a csatlakozást elősegíthetné; és 5) Franciaország mind

megsz
Olasz
ezek
(a min
itt ott
esnapá
ben ke
szár k
mely
sára in
pant t
badna
kőny
nyugt
senki

a szen
got ne
és pol
ajánlj
sára, n
szi ma
ban fi
végett
szálln
— a p
mint a
len hi
Debat
egykes
hereg
fejed
igazga
a tisz
leteket

különb
gét fog
szolt:
habár
got, se
egykor
Olasz
pagan
esinál
püspök
gyilkos
tanak
blnhoc
bornok

T
keblez
diában
kaptak
mert a
bornok
nulásá
csak az
tényi,
vetek h
lesz; a
97, Em

A
s így o
lom el
hirdett
zik, ost

megszállósergét Rómából és Civitavechiából, mind pedig Olaszországból többi csapatait vonja ki.

A „Pays“-nak egy alkalmasint sugalt cikkében ezeket olvassuk: „Néhány lap egy 1810-ben kelt püspöki (a miről mi is tettünk említést) pásztorlevelet közöl; ez itt ott fölizgatta a kedélyeket. A kormány gondolatait csupán és egyedül kifejezett szavaiban és cselekedeteiben kell keresnünk. Senki sem vonhatja kétségbe a császár kormányának azon nyilvánított szilárd akaratát, mely a szent szék világi hatalmának tiszteletben tartására irányul. E tekintetben a legesekélyebb kétely ropant tévedés volna. A sajtónak egyébiránt nem is szabadna ily gyöngéd és komoly természetű kérdéseket könnyelműen megtámadni.“ Ez is azon hivatalos megnyugtató sorozatába tartozik, melyeknek többé már senki sem hisz. —

A „Constitutionnel“ szerent igen ohajlandó volna, a szent atyát rábírní, hogy a bíbornokok közül bizottságot nevezzen ki, amely a legatiók kérdését történelmi és politikai szempontból megvitatva, valami módot ajánljon, a pápa lelkesmereti sugallatainak lecsillapítására, minthogy a szent atya eskíje által letelezve hiszi magát, tekintélyét az egyház összes jelen birtokaiiban föntartani. A legatiókat ezalatt a rend biztosítása végett valamelyik hatalmasság, — de nem Piemont — szállná meg. Ausztria ellenben — az érintett lap szerent — a pápai államok mindennemű megcsontatása, valamint a hercegségeknek Piemonthoz való csatoltatása ellen hivatalos óvást tett volna. A mint a „Journal des Debats“-nak írják, a nápolyi diplomátia a pápát rábírní igyekszik, hogy Nápolyit egyesítve a toscánai nagyherceget helyezze vissza az egyuttal Romagnóban fejedelmi helyettesé nevezze ki. Romagna akkor közgazgatásilag Toscanához fogna tartozni, a pápa pedig a tiszteletbeli fejedelemséget felette megtartaná s adóilletéket kapna.

Római tudósítások szerent, a pápa jan. 31-kén a különböző tanodák növendékeinek tisztelgő küldöttiségét fogadta és az átnyújtott hódolati fölírtra így válaszolt: „Az üldözések kora visszát fejezi a kath. egyházra, habár az egyház hívei most nem szenvednek sem fogságot, sem vértanúságot. Napjainkban az üldözés, amely egykor testi volt, eszmék és elvek ellen van intézve. — Olaszország zsákmányul van kitéve egy veszteljes propagandának, olyaknak kezében van az, akik erényt csinálnak a bűnből. A hivatásukhoz híven ragaszkodó püspökök képmutatónak nevezetnek, míg a politikai gyilkos magasztaltatik. Ezen üldözések semmit sem ártnak az egyháznak; ez hajlandó Jézus lábái elé borulni, bñbocsánatot esengni üldözöinek részére.“ Goyon tábornok is jelen volt a küldöttiség elfogadásán.

Turini tudósítások szerent, Közép-Olaszország bekebelezése csakhamar be fogna következni. A Lombardiában állomásozó piemonti csapatok már rendeletet kaptak, minden órában készen lenni az elindulásra, mert a ligai sereggel állomást fognak cserélni. Fantú tábornok Emíliába ment, vezetni az ottani csapatok kivonulását. Az új olasz királyság tulajdonképeni föllálítása csak az egyesült parlament megnyitása után fog történni, amelyhez Toscanából és Emíliából fognak követek hivátni. A parlamenti követek összes száma 387 lesz; a régi tartományokért ugyanis 165, Lombardiáért 97, Emilia tartományáért és Toscanáért 57.

Az igazgatás Velencében is nagyobb mérvet nyert, s így olakényszeríté a latóságot, hogy a katonai hatalom ellen teendő bñbmerényletekért rögtön itéli bíróságot hirdetett ki, nem pedig, miként némely tudósítás hangzik, ostromállapotot.

Több tekintélyes *savoyai* polgár az Ind. B.-ban tiltakozik néhány francia lap kiesapongásai ellen.

A toscánai kormány az ugynevezett kolduló szerzetes rendeknek (minők a kapucinusok, ferencendiek stb.) betiltá a pénz-, élelmiszerek s idevágó cikkek kérelmezését és gyűjtését. Az erre vonatkozó rendelet az ily szerű gyűjtéseket meg nemegyezhetőnek nevezi a papikar méltóságával, és egyszersmint intézkedik, hogy mindazon papok, akik lelkipásztorságot gyakorolnak, és akiknek jövedelme 800 lírán alul van, az államtól nyerjenek pénz-segélyezést. A pármal kormány hasonló rendeletet borsátott ki.

Angolország. London, febr. 8. (Parlamenti tárgyalás). A felsőház tegnapi ülésében (az alsóházi-ülést tegnapi számunk „Legujabb“ rovatában közöltük) Normanby közzéveti föliratot indítványoz a királynőhöz, a *Savoya bekebelezése ellen* tett fölszólalásáért; e föliratban a királynő fölkérétnék Savoya átengedését minden lehetőséggel gátolni. Ezen indítványra *Granville* azt viszonozta: hogy a kormány határozott nyilatkozatot kapott Franciaország részéről, miszerent annak *jelenleg* nincs szándékában a bekebelezés; *Waleszky* gróf bevallja, hogy ezen rendszabály a háboru kitörése előtt és csak bizonyos esetekre szándékolatott; de minthogy ezen esetek nem merültek föl, e kérdéssel most már Franciaország sem törődik. *Carour* gróf az angol követ által kérdeztevé, odanyilatkozott, hogy Savoyára vonatkozólag semmimint szerződés nem áll föl Franciaország és Szárdínia közt, és hogy ez utóbbi Savoyát sem eladni, sem átengedni, sem fölcsereálni nem akarja. A kormány közlé e kérdésre vonatkozólag Angolország nézeteit Napoleon császárral; a kormány kötelességét mulasztandotta, ha Savoya bekebelezése ellen kifogásait elő nem terjesztette volna; ő (*Granville*) reméli, hogy Normanby visszavonandja indítványát. *Grey* gróf nem találja *kielégítőnek* Franciaország nyilatkozatait, tekintsük csak a párisi lakokat misem volna Európa kébjére nézve hátrányosabb, mint Savoyának Franciaországhoz való kapcsolatása, habár ő ennek megállítására a fegyvererő használatát nem ajánlja; a szónok sajnálatát fejezi ki afelett, hogy a kormány e szerződési alkudozások alkalmával Napoleontól nem kívánt határozott nyilatkozatot szándékaik fölül. *Shaftesburg* megjegyzi, hogy Franciaország és Szárdínia közt a háboru kitörése előtt igazságtalan, erkölcsetlen és bñnös leendett a titkos szerződés Savoya átengedése és Szárdínia nagyobbítására vonatkozólag. *Newcastle* mondja, hogy a kormány ne szűnjék meg Franciaországnak és Szárdíniának folyvást ellenvetéseket tenni; *Brougham* lord pedig megjegyzi, hogy a nemzetiségekre való hivatkozás Savoya átengedésének érdekében veszélyes volna. *Derby* gróf kijelenti, hogy az utóbbi kormány részéről Franciaországnak tett előterjesztéseket a most fölmerült nehézségeket elhárítják. Normanby indítványának elfogadása nem hátrányos a Franciaországgal szőtt viszonyokra nézve. *Redcliffe* lord odanyilatkozik, hogy Napoleon császár magatartása az utóbbi napokban bizalmatlansággal tölti el Európát. Normanby végre visszavonja indítványát.

Spanyolország. Madrid, febr. 8. A spanyol kormány a már meghódított és még ezután elfoglalandó marokkói területet magának akarja megtartani. Máris fegyenceket küldött, Ceuta és Tanger közt vasutat építen. Ezenkívül Toriji szigetét, amely a gibraltari tengszoros fölött uralg, megerősítettetni szándékszik. Parisban nem igen tetszenek e tervek és alkalmasint föllépnek ellenök. Angolország sem nézte soha jó szemmel Spanyolországnak terjeszkedését az afrikai földön.

Legujabb.

— Berlin, febr. 9. Poroszország még nem nyilatkozott az angol kormányoknak (tegnapelőtti számunkban kiadott) négy javaslata iránt. (Eszerint a tegnapi londoni sürgönynek e tárgyra vonatkozó közleménye az alsóháznak keddi üléséről), mint látszik, tévedésben alapszik.)

— Flensburg, febr. 9. A schleswigi rendgilyülés 25 szavazattal 15-nek ellenében elfogadta tegnap Thomsen indítványát Wollhagen volt miniszternek perbefogására.

— Turin, febr. 6. Canofari átnyújtá Victor Emanuel királynak megbízó levelét mint a nápolyi királynak a torinói udvarnál rendkívüli követe és teljhatalmu minisztere. Cialdini altábornok Bresciából ide érkezett.

— Turin, febr. 7. Ricasoli tegnap megérkezett; Cavour nemsokára elutazik Párisba. Massimo d'Azeglio állam-miniszterre nevezetett volna ki. Bolognában a hadügy-miniszterium főszozlattaték; a magasbrangú hivatalnokok annak kebeléből ide hívtattak.

— Milano, febr. 8. A Közép-Olaszországba rendelt hadesapatok ellenparancsot kaptak. Bresciában egy községi tanácsos sen fogadta el a meghívást a városi válszalmányba.

— Modena, febr. 6. Farini egyik rendeletében Emilia minden községében, kerületében és tartományában statistikai bizottságokat állít föl, általános országleírás és állaprajz készítése végett.

— Páris, febr. 9. A börzén hírlik, hogy Thouvenel körözvényt bocsátott szét Savoyát illetőleg. A Stambulban történt fölkelésről tegnap tett közlemény alaptalan.

— Kopenhága, febr. 8. Rottwitt igazságügyi miniszter ma esti 10 órákor szélhűtés következtében meghalt.

— München, febr. 7. Az új müncheni újság szerint bizonyos Cameriere nevű egyén Ferrarában az ausztriai császár O Felségének tizenhat millió frankot mánozott. (H. N.)

— Páris, febr. 7. Rómából f. hó 4-ről ideérkezett tudósítások szerint, a francia kormánynak Cadore gróf követségi titkár által kézbesített sürgönyei a pápára bevonást tőnek. Róma Goyon tábornok intézkedései folytán most már nyugodt. Anconában nagy az izgultság.

— Páris, febr. 7. Nizzából érkezett tudósítások szerint, a mult vasárnapon az ottani színházban többféle véghagyományfestatio történt.

— Páris, febr. 7. Ausztriának felelete a francia javaslatokra az olasz kérdést illetőleg, valószínűleg az angol parlamentben efelett teendő viták befejezése után fog csak ide megérkezni. — Az új szárd meghatalmazott, Nigra lovag, holnapra váratik ide.

TUDOMÁNY, IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Bécsi tárcalevelek

IV.

Egy kávéházban éppen az „Idők Tanúja”-t olvastam, midőn egy távolabbi szögletből zajos kacaj és celenk vitakozás vonja magára figyelmemet. Kiváncsi lettem, annál is inkább, minthogy a per magyarul folyt. Közleltem tehát és hallom, mint rivalg fel egy a többek közt: „Ott van lá, a „P. Napló” megint kimutatja bülsen, mit ér az „Idők Tanúja” — tessék csak olvasni.”

Es itt elővagy egyikök esengő hangon tiz — nagy latin nyelvtani jártassággal írt — rendet, azon lapból, mely helyszükéről annyiszor panaszkodik, s dagályos öbűtséggel hívja fel azokban olvasóit, hogy ítéljenek és tanulják ismerni maguk az „I. T.” tudós szerkesztőjét,

kinek lapjában ilyen szólám fordul elő: „popule meus” — szörnyiség!!

— Hiszen jól van az, — kiáltják többen — amennyiben bibliai kifejezés, melyet még a valamire való iskolás mek is tud, s melyre mindjárt következik:

„quid feci tibi?” (mintha csak a Naplóhoz volna intézve e kérdés.) „Ha a „P. Napló” mondja, hogy rossz, úgy nem lehet jó” — veti ellen megdönthetetlen argumantumát egy pár versengő.

— De ha már a Bibliában úgy van írva —

— De nem lehet úgy írva —

Ez alatt átrándult egyikök egy közeli antiquárhoz, hozott onnan egy „Vulgatát”, felült csak egy találomra s ime olvassa:

„Attendite ad me popule meus” Isaiae 51, v. 4.

Aztán kettőt fordít előre s ismét olvas:

„Consolamini, consolamini, popule meus”. Cap. 40, v. 1.

Két vágással megelégedtek az ellenkezők.

Ilyforma kiejtések más helyt: „Et tu Israel serve meus” — „Et nunc audi Jacob serve meus” sat.

Hanem könnyebb a tevéit áthuzni a tú fokán, mint némely ember fülléni egy jó szót.

Lehet, Cicero — ha már ő írta volna a Bibliát — így fejezte volna ki magát: „popule mi” vagy éppen „Quirites”, de már csak engedjen meg a classicus ur, mi megmaradunk a Biblia mellett s megadjuk neki, hogy nagy syntaxista, ha nem is jártas Izraelben meg az exegeticában.

Legalább az efélékre Szerkesztő Ur is elmondhatná Jeremiással:

„Et dixi: a, a, a!”

És a keresztényi irlgalmasság cselekedeteinek 2-dik pontjáról sem kellene megfélekednie.

De nem csak a kávéházak, hanem a söresarnokok is tudnak nagy eseményeket fölmutatni. Történt pedig ezeknek egyikében, hol a habzó mednek oly nagy kelete van, mint a rossz újságoknak a világban, hogy megjelenék egy fiatal ember, nemzetére nézve: tizes magyar, s tollas kalapját szögge akasztván, elkezdé sörözni. Egy másik asztaltól fölgrrik erre valami szöngö-agyu egyéniség, kibuz amannak kalapjából egy tollat és tisztogatja azzal szivarszopókáját. A tulajdonos ezt megpillantva, hasonlag felszökik, s úgy meglegyinti azon részén, melyen a becstletes ember el szokott pirulni, hogy fejével rögtön odatántorodott, hol máskor lábait szokta tartani. Rövid eljárás, de jellemző és csak a sörházban alkalmazható, a társadalmi törvények értelmében sem helyes, s mégis valami oly igazságszerli van benne, hogy én, noha már sokaktól hallottam és történetcskét, de senkitől, hogy rosszalta volna a bántottnak elégtétel-vételét.

Mi másképen történik gyakran a szentesített törvényekkel elhalmozott nagy világban! — hányszor nem rabolja ott meg az erősebb a gyengét legtermészetesebb jogában, s ha ez önvédelmére szót mer emelni, még arculesapatik, mert a báránynak igaza nem lehet, ha farkassal van dolga, rádísputálja ez ott aul is, hogy csakugyan ő zavarja a vizet, s van elég rókaakomája, ki azt meg is bizonyítja. A bárány védelmi okai csak „elméleti érdem” mit használ az éhes agyarak ellenében; sőt rámondják, hogy ha szó nélkül nem engedi bőréit lehuzatni, az megátalkodás, az „makaesség.” Így okoskodnak a farkasok, így némely journalisták.

Victor Emmanuel azt mondja, hogy az Isten Itáliát egyedül az ő számára teremette. A Tuileriák ura azt állítja, hogy Isten uja: a természet cirkalmazta Savoyát az ő birodalmához. Tehát az az Isten, kitől vagyon minden hatalmasság ezredéken át, bitórlók által engedte kormányoztatni Rómát és más részeket, s csak most,

ezen két kedves fiának nyilatkoztatta ki, hogy eddig az igazságtalanságot megengedte, és csak most jött azon gondolatra, hogy az ő tetszésükért a rabnépet babiloniai fogságából felszabadítsa. És miért nem vitte ezt végbe I. Napoleon alatt, kiről már a zsidók azt hitték, hogy számukra jött Messiásnak, s ki annyit hurcolta a pápát, mint egy Antikrisztus? — De bízzuk ezt Istenre a mennyben, itt a földön pedig a journalistákra.

A tolerantia is, melyet a cismontani lapok oly keletlenül csepegtetnek az emberiség nagy keblébe, életének ismét őrias jelét adá Európában, és így Bécsben is. Összeopporosultak ugyanis egy nagy halott sirja felett mindenrangú és felekezett emberbarátok, még rabbik is nagy számmal, megteendő a végtiszteletet az elfojtott nagy halottnak. De oh tolerantia, te cismontánok báberénye, mely csak kopott phrasisokban élsz, mint gazok nyelvén az erkölcs, te a valóságban el-tüntél, és sokan követ dobáltak a koporsóra, puha homok helyett, s ha valaki itt-ott el is sohajtott a magát, azt nem a halott halála, hanem saját kétségbeesztő halandósága sajtolta ki. Egy róm. kath. tartott vallástársa felett illendő gyászbeszédet s azt is pár rabbi kegyetlenül megkorholta, midőn hirtelen a háttérből előáll valaki nagyon ismeretlen árva személyiség s elkezd kiabálni: „Egy collegánknak kell ma a végső tiszteletet megadnunk“ (pedig még soká kell élnie, hogy csak sarutisztítója is lehetett volna), „jöllehet elveink oly ellentétben álltak, mint az éjszaki sark a délitől (talán igazabb volna: mint a mennyország a pokoltól). „Sirjáról tompan hangzik felénk: momento mori (mit is beszél oly hangosan, midőn most is aszkóiban szenved a szegény szónok). „Ő ultramontán volt“ (a szónok tehát cismontani házaló). „Tiremetlenséget hirdetett“ (ki is állhatná ki azt a sok sophistical zagyva beszédet?). „Fegyvereit már rozsdá emésztette“ (mégis a föld első embere, s az is csak erőszakkal, nyomható el). „Csak a gyenge kedélyekre hatott“ (az éfele durva sziklán nem is könnyen fogamzik meg a jó mag.). „Mi az ő és elvrokoltársai csatározását sohasem tartottuk veszélyesnek. (De igen is tarthatná a magáét s a magához hasonlókat). „Csak sajnálkozva néztük, mikép ügykeztek az idő kerekét megfordítani“ (hogy filozofál a légy a négyökrös szekérrudon!).

Es így lön vége a temetésnek, melynél, föltűnés kedvéért, még sokan ügykeztek megmutatni, hogy ők az „Univers“-nek nem voltak elvárati s ezzel egyszers-mint saját rozszaságukat; mert, hogy a valódi korszellemi haladás útjában az Univers gátul állott volna, azt csak ficamodott észszel lehet mondani; ha pedig vallási elveiben nem egyeznek, akkor vallástalanok, s ha vallástalanok, ugy csak nem competál nekik a jóság és becsületesség is. Mert ne feledjük, hogy elvbeli különbségről szoltak, elv pedig és mód, melylyel valaki azokat terjeszti, nagyban különböznek egymástól. Soknak elvét, módját az előfizetők határozzák meg. Ne lenne csak oly rugodozó az emberi természet a vallás korlátai ellen: ne föltűnének csak elő a vallástalan lapokra; rövid időn senki sem lenne oly istenfélő mint a mi tudós journalistáink.

Igy pedig nagyokat bőflanak nem csak vallásilag, hanem publicisticailag is, jóllehet csalhatatlanságot szeretnének maguknak vindicálni, ha mindjárt azt az anyaszentegyházról kellene is elvitatniok, s aztán: jövedelmek és nem teljesedik be. — No de hiába, egy szó mint száz, a világ nem akarja látni az ünérdekek azon láteső nélkül is igen szembeötölő nagy hegyeit, melyek a szabadság irányán eről-tül mereszkednek; mert egy igen nagy részéül nem is annyira a szabadság, mint kedvenc eszméjének réghajított megtestesülése: a catholicismus megalázása forog kérdésben. Avagy volt-e az I-ső Na-

poleonnak csak egyetlen lépése, mit az európai szabadság nevében nem tett? — haem unokája jobb lesz, ugy vigasztalja magát a világ. Lám mily szépen le tudá csilapítani a nagy buldoggot, Angliát, a kereskedelmi szerződés egy darab zsiros kolbászával; s irántai barátságának következetessége bálmultra ragad egynémelyt; de hisz csak nem fogja meggyújtani a szomszéd házát, ugy maga is beégjen, tudja ő jól, hogy az a legnagyobb szomszéd, ha kegyelmére szorulna, elég kislelki lenne ki nem rántani, mint a nagy helcni szenvedőt, sőt be-lebb dobná.

Ide függesztem még egy lap után ezt:

„A pápa Európa ítélő széke előtt:“

A franc. császár: Ime, minő egy ember, mit tartok felőle?

Anglia: El vele! el vele! feszítsd meg őtet.

Svédhon: Te mondá, ő méltó a halálra.

Ausztria: De hát mi gonoszt cselekedett?

Szardínia: Nekünk van egy törvényünk, és eszerént meg kell neki halnia.

Poroszhon: Én nem találok semmi okot ő benne.

Spanyolhon: Én ártatlan vagyok ezen igaznak vértől.

Portugall: Mirevaló e vesztegetés?

Oroszorsz: Mit tartozik hozzám, te lássad!

Nápoly: ha mindnyáján meg is botránkoznának, én soha meg nem botránkozom őbenne.

Francia császár: Üdvöz légy mester! (a lélek kész ugyan, de a test gyöngé. Jó, ha egy meghal a népert.)

A császárné: Ne bántsd ezen igazat, ez éji álmomban sokat szenvedtem miatta.

A kath. kereszténység: Jaj azon embernek, ki által ő elárultatik.

A fejedelmek mind: Igazán ami fájdalmlinkat magara vette, és ami bűneinket viselte.

Püspökök és papság: Légy állhatatos, rövid időn meggyógyít az Isten.

A pápa: Üljetek itt, míg én amoda megyek és imádkozom. Harmadnapon ismét feltámadok. Boldog, ki meg nem botránkozik énbenem.

Kozmán.

TÁROGATÓ.

— Az „Idők Tánja“ szerkesztőségéhez a Magyar Tud. Akademia palotájára Kollár István Esztergan kir. városi plébános 20 a. é. forintot küldött be.

— A mi magaslalkú egyháznagyaink míg a hazafui buzdulatban nemzeti közeleokra, minő most a M. T. Akademia palotája, tíz és több ezret áldoznak, egy pere-re sem feledik az anyaszentegyház nagyfontosságú vélemény kertjét, a népnevelést. Imént értesülünk, hogy a kalocsai érsek, nagymélt. és ft. *Kunzt József* ur az év elején a kalocsai tanítóképzede dérek tanára. Mennyei Józsefnek, 240 frot azon utasítással kézbesítettü méltózták, hogy azon összeg az intézet legszorgalmas és egyszersmint legerkölesőbb növendékei között mint atyai ajándék osztassék ki. Ez is, ha nem 12 fontos, legalább szellemi kartács-golyó lehetendze egykor azok ellenében, kik netalán lapokban vagy a szószékről a papi javak ellen zajongának.

— Ft. *Stroszmayer József*, diakovári püspök ur ő nméltósága Rómában a vaticani archivum örének *Theiner* urnak a déli szlávokra vonatkozó s ez archivumból merített okmányok kiadásáért 3,500 scudit küldött. Ezenkívül ő nméltósága a szín-i horvát gymnasiumnak Dalmáciában 1000 frotot államkötelevényekben, valamint a gla-

gol-nyelvrendszert papnövelde Prikó-ban Almissza mellett, szintén Dalmátországban 1000 frtot adni kegyeskedett.

— Megjelent, és Pesten *Hartleben* könyvkereskedésben s a növendékpapság magyar egyház-irodalmi iskolájánál, Keszthelyen nt. *Pintér Endre* igazgató-tanár urnál, valamint Egerben *Jentsch* könyvkereskedésben s az egyházmegyei hivatalnál kapható: **Jézus hét szava**, nagybőjti beszéd-folyam, és a *halhatatlanság vizsgálva* egy alkalmi halotti beszédben, írta *Orosz Adám* alesperes, egerszalóki plébános. Eger. 1860. Ára 40 ujkr.

— *A községtanács Ungvárott* azon határozatot hozá, hogy Ő Felsőge a császárnak legalázatosb kérelem nyújtassék be avégre, hogy az ottani gymnasiumban a *magyar nyeltnék* tanulmányul való használatát legkegyelmesebben megengedni méltóztassék.

— *Kegey adományok*. Ő szentsége javára az „Id. Tanuja” szerkesztőséghez egy pécs-megyei lelkész 1 ezüst ujforintot s 3 db. régi huszast küldött.

Nemzeti színház. — Ma, febr. 11. adatik: „**Benvenuto Cellini**”, regényes vig opera 3 felvonásban.

Nemzeti könyvészet.

13. **Jézus hét szava.** Nagybőjti beszéd-folyam és a halhatatlanság vizsgálva egy halotti alkalmi beszédben. Írta *Orosz Adám*, alesperes és eger-szalóki plébános. Egerben, 1860. 8. r. 70. l. Az érseki lyceumi könyvnyomdában. Ára 40 kr. a. é.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő:

Lonkay Antal.

Főmunkatárs:

Garay Alajos.

Ipar, gazdaság, pénzügy, kereskedelem és közlekedés.

A nagyváradi es k. orsz. pénzügyigazgatósági osztály *Bunder* János III. osztályu adósedőt II. osztályu, *Zeliskó* Frigyes III. osztályu adósedőt III. osztályu adósedővé; *Rudolf* Adolf II. osztályu adósedőségi hivatalnokot III. osztályu ellenörre, *Ribánszky* Mátvás I. osztályu adósedőt segédtsiztet III. osztályu adósedőségi hivatal-

nokká, és *Paziczky* István adósedőségi gyakornokot III. osztályu adósedőt segédtsiztet véglegesen kinevezte.

— *Börzsetárvát Bécsből*, febr. 10-ről. 5° metall. 68.60. — Nenz. köles. 77.70. — Bankrészv. 851. — Hitelint. részv. 190.60. — Augsburg. 114.50. — London 133.50. — Arany 6.31.

Árkelet a bécsi börzén febr. 9.

8 ^o austr. értékb.	64.75	Gr. Waldstein " 20 flós	27.75
5 ^o nemzeti kölcsön	77.80	Loyd	200.
5 ^o metalliques	68.60	Pesti lánc-híd	355.
3 ^o magy. föbit. köt.	60.	Éjszakai vasut	936.
Erdélyi	71.	Államvasut	266.50
1834 ki állampapírok	68.75	Nyug. vasut	171.50
1839 ki	375.	Déli "	158.
1854 ki " 4 ^o es.	125.50	Tiszai "	105.
Comoi "	109.25	Parubítai	—
Hitelsorsjegy	16.25	Amsterdam 100 holl. f.	—
1 ^o Dunagözh. sorsj.	102.	Augsburg 100 d. n. f.	113.75
Hg Dunagözh. sorsj.	103.50	Frankfurt 100 d. n. f.	113.75
Hg Eszterházy " 40 flós	81.	Hamburg 100 m. b. f.	101.
Hg Salm " 40 flós	39.	London 10 fl. st.	—
Hg Pálffy " 40 flós	39.50	Páris 100 frank.	—
Hg Clary " 40 flós	36.	Bukarest oláh piasz	—
Gr. St. Genois " 40 flós	36.50	Cs. koronás	18.24
Budai " 40 flós	38.50	Cs. arany	6.28
Hg Windschg. " 20 flós	23.	Észtit 100 frtért	132.75

VASUTMENETEK.

INDULÁS.

Pestről Váradra, Debrecenbe: 5 órak. regg.
Szolnokról Aradra: 3 ó. 57 p. d. u.
 " " N.-Váradra 10 ó 3 p. regg.
Püspök-Ladányról N.-Várad: 12 ó. 53 p. d. u.
Szolnokról Deb. Miskolc: 10 ó. 3 p. regg.
Pestről Arad. Temesvárra: 4 ó. 15 p. d. u. 5 ó. r.
Szegedről Temesvárra: 11 ó. 34 p. éj. 2 ó. d. u.
Püsp.-Ladányról Szolnok. Arad: 1 ó. 14 p. d. u.
Miskolcra Pestre: 5 ó. 52 p. r.
Debrecenből Pestre: 11 ó 35 p. reg.
N. Váradról Püsp.-Ladányra: 9 ó. 30 d. e.
Aradról Pestre: 9 ó. 51 p. e.
Temesvárról Szegedre: 7 ó. 54 p. 5 ó. 10 p. r.
Szegedről Pestre: 1 ó. éj. 12 ó. dél.
Pestről Bácsba: 9 óra r. 9 ó. 25 p. est.
Új-Szönyről Bácsba: 2 óra 5 p. délután.
Bécsből Pestre: 6 ó. 30 p. r. 7 órak. est.
 " " Győr-Uj-Szűnyre: 8 ó. r. 4 ó. 40 p. d. u.

HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés egy közérdeku rajzműre.

Alulirt kiadónál fömagasságu és fötisztelendő

Nagykéri Scitovszky János,

a római sz. egyház bibornoka, Magyarország herceg-prímása és esztergami érsek,

Esztergamban 1859-iki nov. 6 kán tartott aranybője országosan közérdeku ünnepélyének emlékeül egy pompás könyomatot kep jelent meg, mely nevezett ünnepély jelesebb jeleneteit, mint az ország főnemességére adott áldás magasztos telenetet stb., a föméltségü és hazaszeret tisztelet herceg primás jól talált arcképpével ábrázolja.

E kép a fömagasságu primásnak bemutatván, tetszését megnyerni szerencés volt, és a köztiszteletű ősz ünnepélyhöz által a legnagyobb kegyességgel fogadtattott el.

Midőn tehát a közérdeku rajzra a t. e. közönség figyelmét alulirt kiadó felhívni bátorodik, azt különösen az ország nagy érdemű s fötisztelendő papságu pártolásába ajánlja.

A kép teljesen készen áll, következőleg a megrendelések azonnal teljesíttetnek.

A kéllőleg csomagozott s azonnal szétküldendő kép ára 2 frt. 50 kr. oszt. ért., mi bérmentve, alulirt kiadó-műintézetkés elmozdít.

Post, febr. 6 kán 1860.

(2-3)

Werfer Károly,

feldunator 10-ik sz.

Post, 1860. Nyomatott Wodianer F.-nél, Erzsébettér 3. szám.